

EKSTERNA PROVJERA ZNANJA
UČENIKA DEVETOG RAZREDA

ISPITNI KATALOG
CRNOGORSKI – SRPSKI,
BOSANSKI, HRVATSKI
JEZIK I KNJIŽEVNOST

ŠKOLSKA 2012/13. GODINA

Ovaj primjerak Ispitnog kataloga je nelektorisan i tehnički nesređen.

Ispitni katalog pripremile:

Dragana Nenadović, Ispitni centar, Podgorica

Nađa Durković, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Podgorica

Aleksandra Vešović – Ivanović, Zavod za školstvo, Podgorica

Slađana Albijanić, OŠ »Štampar Makarije«, Podgorica

Mirjana Rajović, OŠ »Vuko Jovović«, Danilovgrad

SADRŽAJ

1. UVOD.....	4
2. PRAVILA	5
3. OPŠTI CILJEVI.....	6
4. STRUKTURA I VREDNOVANJE ISPITA	7
5. ISPITNI PROGRAM	9
6. PRIMJER TESTA.....	12
7. RJEŠENJE TESTA SA SHEMOM ZA OCJENJIVANJE.....	19
8. LITERATURA	27

1. UVOD

Eksterni ispit za učenike IX razreda osnovne škole (mala matura) standardizovana je eksterna provjera školskih postignuća učenika na kraju trećeg ciklusa osnovnoškolskog obrazovanja. Ovakva odluka našla je utemeljenje u Zakonu o osnovnom obrazovanju i vaspitanju, čl. 56 („Sl. list RCG”, br. 64/02 od 28. 11. 2002, 49/07 od 10. 08. 2007. i 45/10 od 04. 08. 2010) a način i postupak provjere znanja regulisan je Pravilnikom o načinu i postupku provjere znanja učenika na kraju obrazovnog ciklusa („Sl. list RCG”, br. 62 od 14. 12. 2012).

Provjeravaju se znanja, sposobnosti i vještine koje se zasnivaju na ključnim djelovima Predmetnog programa a treba da ih posjeduju učenici na kraju devetog razreda osnovne škole.

U Ispitnom katalogu navedeni su opšti ciljevi ispita, opisana je struktura ispita, a formom ispitnih ciljeva precizno je naveden sadržaj koji će se ispitivati. Ponuđen je i primjer testa s detaljnom shemom za ocjenjivanje.

Ispitni katalog namijenjen je učenicima i nastavnicima.

2. PRAVILA

Ispit iz Crnogorskog – srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti održaće se pod jednakim uslovima i na isti način za sve učenike devetog razreda osnovne škole.

Ispitni materijal biće zapakovan u posebne sigurnosne kovertne (PVC), koje će se otvoriti pred učenicima neposredno prije početka ispita.

Na ispitu nije dozvoljeno

- lažno predstavljanje
- otvaranje ispitnih zadataka prije dozvoljenog vremena
- ometanje drugih učenika
- prepisivanje od drugog učenika
- korišćenje nedozvoljenog pribora
- oštećenje šifre na test-knjižici
- nepoštovanje znaka za završetak ispita

Dozvoljeni pribor: grafitna olovka, gumica i hemijska olovka/nalivpero.

Učeničkov rad **mora** biti napisan hemijskom olovkom/nalivperom.

3. OPŠTI CILJEVI

Poslije završenog devetog razreda osnovne škole, učenik treba da

- poznaje jezičku i pravopisnu normu i dosljedno ih primjenjuje
- ima osnovna leksikološka znanja i vlada leksikom svoga jezika
- razumije: sadržaj i namjenu neumjetničkog teksta i sadržaj i značenje književnog teksta
- zna da obrazloži i argumentuje svoje tvrdnje
- umije da napiše tekst odgovarajućim stilom

4. STRUKTURA I VREDNOVANJE ISPITA

4.1. SHEMA ISPITA

(ispit traje 70 minuta i radi se bez pauze)

I dio ispita – 35 minuta

zadaci/pitanja iz jezika i književnosti

II dio ispita – 35 minuta

- pisanje neumjetničkog teksta
- pisanje kraćeg sastava – opisivanje, pripovijedanje
-

Preko zadataka/pitanja u prvom dijelu ispita učenik treba da pokaže da

- razumije sadržaj i namjenu neumjetničkog teksta i sadržaj i značenje umjetničkog teksta
- poznaje jezičku i pravopisnu normu i dosljedno ih primjenjuje
- umije da analizira tekst (odlomak ili rečenicu)

Pisanjem neumjetničkog teksta i kraćeg sastava, učenik treba da pokaže da

- zna da na osnovu datih uputstava napiše povezan i jasan tekst i sastav
- razumije temu
- primjenjuje normu i karakteristike zadatog teksta
- koristi oblike umjetničkog izražavanja – opisivanje i pripovijedanje
- primjenjuje gramatička i pravopisna pravila

Broj zadataka po oblastima dat je u sljedećoj tabeli:

OBLAST			
JEZIK I NEUMJETNIČKI TEKST	KNJIŽEVNOST	PISMENO IZRAŽAVANJE	UKUPNO
8–10	8–10	1–2	20

4.2. TIPOVI ZADATAKA/PITANJA

- zadaci/pitanja zatvorenog tipa**
 - zadaci/pitanja višestrukog izbora (ponuđena su tri ili četiri odgovora od kojih je jedan tačan)
 - zadaci/pitanja alternativnog izbora (pitanja DA – NE ili TAČNO – NETAČNO)
 - zadaci/pitanja povezivanja (riječi su grupisane u dvije kolone i treba ih pravilno povezati)

☐ ***zadaci otvorenog tipa***

- zadaci/pitanja kratkog odgovora
(treba upisati riječ/riječi, rečenicu ili dati objašnjenje u dvije – tri rečenice)
- zadaci/pitanja dužeg odgovora
(pisanje sastava, pisanje neumjetničkog teksta)

5. ISPITNI PROGRAM

A odnosi se na prvi dio ispita

Učenik treba da pokaže da razumije neumjetnički i umjetnički tekst odgovarajući na pitanja u vezi s pročitanim tekstom sljedeće vrste:

zvanični (službeni) poziv, zahvalnica, molba, opravdanje, javno pismo, vijest/izvještaj, savjet stručnjaka, naučnopopularni tekst (opis predjela, predmeta, postupka, prirodne pojave), naučni članak, putopis, reportaža, intervju, reklama, javno obavještenje, biografija, komentar, esej, portret/opis osobe, književni tekst ili odlomak iz njega.

5.1. ČITANJE I RAZUMIJEVANJE PROČITANOG NEUMJETNIČKOG TEKSTA

Učenik treba da

- na primjeru određenog teksta odredi: vrstu, autora, temu, kome je tekst namijenjen; zna da u tekstu pronađe i tumači podatke i njihovu povezanost
- prepozna i formuliše temu teksta i motive u njemu; objasni značenje citiranih riječi iz teksta
- zna da prepozna i pronađe traženi stil pisanja (književni, naučni, administrativni, publicistički)

5.2. JEZIK

Učenik treba da

- zna da prepozna i pronađe promjenljive i nepromjenljive vrste riječi (imenskim riječima odredi rod, broj i padež, a glagolskim lice, rod, broj i vrijeme)
- zna da prepozna i pronađe nepromjenljive vrste riječi
- zna da prepozna i pronađe službu riječi u rečenici (subjekat, atribut, apoziciju, objekat, priloške odredbe, imenski i glagolski predikat)
- zna da prepozna padež, da pravilno upotrebljava padeže, odredi i upotrijebi padežni sinonim
- zna da prepozna i pravilno upotrebljava glagolske oblike i vremena (infinitiv, prezent, perfekat, aorist, imperfekat, pluskvamperfekat, imperativ, futur I, futur II, potencijal, glagolske priloge – sadašnji i prošli, glagolske pridjeve – radni i trpni)
- umije da prepozna i koristi prostu, proširenu i složenu rečenicu; zavisan i nezavisan odnos; aktivnu i pasivnu rečenicu; umetnutu rečenicu; bezličnu rečenicu, rečenicu bez subjekta
- umije da prepozna glasovne promjene i odstupanja od njih i zna da primjenjuje pravila u pisanju riječi u kojima je izvršena glasovna promjena
- zna da primjenjuje pravila kongruencije
- zna da uz dati korijen stvara porodicu riječi
- razlikuje sinonime, homonime i antonime; zna da datim riječima određuje sinonime, homonime, antonime
- prepoznaje, pronalazi, objašnjava idiom, frazeologizam
- prepoznaje i pronalazi tuđice i sleng i zamjenjuje ih standardnim izrazom

- umije da prepozna upravni govor i da jednostavnije primjere upravnog govora pretvara u neupravni i obratno
- zna da primjenjuje pravopisna pravila:
 - pravilno piše rječce *ne* i *li*,
 - zna kada se slovo *j* piše između *o* i *i*, odnosno između *i* i *o*,
 - pravilno piše osnovne i redne brojeve do 1000, slovima i ciframa
 - pravilno upotrebljava veliko slovo u ličnim imenima i prisvojnim pridjevima nastalim od njih, u izrazima poštovanja, u imenima stanovnika krajeva, naziva, država, kontinenta, planeta, veliko i malo početno slovo u pisanju naziva od više riječi
 - pravilno piše i objašnjava skraćence
 - koristi znake interpunkcije (na kraju rečenice; u upravnom govoru; zarez pri nabranju, zarez uz vokativ, apoziciju, kod umetnute rečenice, kada su rečenice u inverziji, prije/poslije nezavisne rečenice; zagradu)

5.3. KNJIŽEVNOST

Učenik treba da

- zna kom književnom rodu tekst pripada (lirika, epika, drama) i o kojoj vrsti književnog teksta je riječ (narodna i autorska bajka, basna, anegdota, roman, satira, realistička pripovijetka, fantastična pripovijetka, lirska pjesma – opisna, ljubavna, rodoljubiva, socijalna, misaona, sonet; epsko-lirska – balada, romansa, epska pjesma, drama – komedija, tragedija)
- odredi i formuliše temu, motive (statičke i dinamičke) i ideje u tekstu; objasni značenje citiranih riječi iz teksta
- odredi mjesto i vrijeme dešavanja radnje i objasni zašto se nešto desilo
- zna da u književnom tekstu prepozna hronološki i retrospektivni tok radnje, oblike kazivanja (opisivanje, pripovijedanje, dijalog); zna da prepozna sveznajućeg pripovjedača, forme pripovijedanja – pripovijedanje u 1. licu i pripovijedanje u 3. licu; prepozna i imenuje djelove fabule (ekspozicija, zaplet, kulminacija, rasplet)
- prepozna obilježja dramskog teksta (dijalog, monolog, didaskalije/remarku)
- zna da odredi glavne i sporedne likove i njihove karakterne osobine; uočava motivaciju za ponašanje književnih likova
- zna da u lirskoj pjesmi prepozna strofu, stih (vezani i slobodni), rimu (parna, ukrštena, obgrljena)
- umije da prepozna stilske figure i njihovu estetsku funkciju: epitet, poređenje, personifikaciju, onomatopeju, hiperbolu, metaforu, gradaciju, kontrast, simbol, alegoriju, asonancu, aliteraciju
- prepozna pozorišna izražajna sredstva (scenografija, kostimografija, bina, rekviziti)
- prepozna filmska izražajna sredstva (plan, kadar, ugao snimanja (rakurs))

B odnosi se na drugi dio ispita

Učenik treba da zna da napiše zadati tekst (oglas, vijest, pismo – službeno i neslužbeno, molbu, čestitku, zahvalnicu, obavještenje – službeno i neslužbeno, pozivnicu – službeno i neslužbeno, opravdanje – službeno i neslužbeno...; kraći sastav – opisivanje, pripovijedanje) i pri tom poštuje uputstva za pisanje teksta, formu teksta i principe oblikovanja (uvod, razrada, zaključak, pasusi, pisanje naziva mjesta i datuma, adresa, obraćanje, ime i prezime adresata i adresanta,

marginama...), ispuni poštanski ili bankarski obrazac (narudžbenica, uplatnica...), vodi računa o jezičkoj pravilnosti, smislenosti, povezanosti i cjelovitosti teksta.

5.4. PISMENO IZRAŽAVANJE

Pisanje neumjetničkog teksta

Učenik treba da

- razlikuje različite funkcionalne stilove (naučni, administrativni, publicistički) i primjenjuje ih u pisanju
- primjenjuje pravopisnu i gramatičku normu

Pisanje kraćeg sastava

Učenik treba da

- napiše sastav poštujući data uputstva
- primjenjuje pravopisnu i gramatičku normu

5.5. OBAVEZNA KNJIŽEVNA DJELA

1. Petar II Petrović Njegoš – Odlomci iz „Gorskog vijenca“: San Vuka Mandušića, Draško u Mlecima
2. Ivo Andrić – „Most na Žepi“
3. Nikola Lopičić – „Imanje“
4. Antun Gustav Matoš – „Jesenje večere“
5. Radoje Domanović – „Mrtvo more“
6. Aleksandar Ivanović – „Ljudi sjenke“
7. Ćamil Sijarić – „Stajanje starca pod prozorom“

6. PRIMJER TESTA

Pročitaj tekst pa uradi zadatke broj 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 i 9.

- 1) Najduhovitiji Amerikanac rođen je kao Semjuel Klemens tridesetog novembra 1835. godine u Misuriju, a umro je svjetski slavan 1910. godine. 2) Djetinjstvo je proveo na obali rijeke Misisipi. 3) Pažljivo je slušao priče putnika, ispraćajući pogledom parobrode koji su lijeno plovili širokom rijekom. 4) Sanjao je da se jednog **dana** smjelo otisne niz maticu u nepoznato. 5) Nakon očeve smrti porodica se našla u nezavidnoj materijalnoj situaciji i mali Semjuel Klemens napušta školovanje da bi našao neko zaposlenje. 6) Nalazi ga u štampariji i u njoj radi različite poslove. 7) Kao i većinu njegovih vršnjaka u Americi, i mladog Semjuela Klemensa vuče daljina. 8) Putuje od grada do grada radeći različite poslove, najčešće u lokalnim štamparijama. 9) Onda mu se ispunjava dječjački san – uči za rječnog pilota i postaje krmanoš na jednom parobrodu sa Misisipija. 10) Godine 1851. izbija Američki građanski rat, koji će potpuno promijeniti dotadašnje navike i način života. 11) Na početku rata prijavio se u dobrovoljce, ali je ubrzo shvatio da vojnička uniforma nije za njega. 12) Piše humorističke priče koje počinje da potpisuje pseudonimom Mark Tven. 13) Ovakvo ime dobio je prema izrazu mornara za rječnu dubinu *mark twain*, koji znači da je rijeka dovoljno duboka da brod može njome bezbjedno da prođe a da se ne nasuče. 14) Mjesto ga i dalje ne drži pa putuje kao reporter na Havaje. 15) Po povratku dobija poziv da drži predavanja o svojim iskustvima sa puta. 16) Tven će se ovim pozivima rado odazvati i postaje pravi majstor javnih nastupa. 17) Ova predavanja dovešće do napretka u njegovom stilu pisanja iz koga čisti sve suvišno, postičući tako prepoznatljivu jednostavnost, sažetost i zanimljivost u izrazu. 18) Britak humor, lakoća pripovijedanja i originalan stil nailaze na odličan odziv čitalaca.

1. Kojoj vrsti teksta pripada tekst koji si pročitao/pročitala?

1. biografiji
2. izvještaju
3. putopisu

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora.

1 bod

2. A) Koje je pravo ime Marka Tvena?

B) Prepiši komentar autora teksta koji objašnjava razloge Tvenove omiljenosti kod publike.

2 boda

3. Kojim funkcionalnim stilom je napisan tekst?

1. naučnim
2. književnim
3. publicističkim

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora.

1 bod

4. Pročitaj rečenicu broj 1 pa napiši sljedeće brojeve:

A) dan rođenja cifrom _____

B) godinu rođenja slovima

2 boda

5. Istaknutoj riječi u 4. rečenici odredi rod, broj i padež.

Rod _____

Broj _____

Padež _____

3 boda

6. Pažljivo je slušao priče putnika ispraćajući parobrode.

Zaokruži broj ispred službe riječi u kojoj je upotrijebljena riječ **parobrode** u navedenoj rečenici.

1. atribut
2. objekat
3. subjekat

1 bod

7. A) Tven **će** se pozivima rado **odazvati**.

Primjer futura I koji je istaknut u rečenici napiši sastavljeno.

B) Dopuni rečenicu tako što ćeš glagol iz zagrade zamijeniti potencijalom.

Onda _____ dječaćki san.
(ispuniti se)

2 boda

8. A) Zaokruži broj ispred rečenice koja je, po tvom mišljenju, stilski najuspjelija.

1. Putuje od grada do grada radeći različite poslove.
2. Putuje od grada do grada i radi različite poslove.
3. Putovao je od grada do grada i radio je različite poslove.

B) Koji je glagolski oblik doprinio izražajnosti.

2 boda

9. A) U rečenici broj 17 pronađi riječ u kojoj je izvršeno jednačenje suglasnika po zvučnosti.

B) Obrazuj glagol od prefiksa **iz** i glagola **čistiti**.

2 boda

Pročitaj tekst pa uradi 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18. i 19. zadatak.

N Ž E R I

Bijaše suša. Glad je prijetila da pomori svijet.

Tada se sastaje starješine plemena i održaše savjetovanje. Pozvaše najmoćnije vračeve i gatare, a oni im rekoše:

– Jezera će se napuniti vodom i kiša će zemlji vratiti život tek onda kad vodi budete žrtvovali **prekrasnu** Nžeri.

Starješine dođoše Nžerinom ocu i rekoše mu da samo on može spasiti narod. I otac odvede svoju kćer na jezero.

– Oče, – upita ga Nžeri – jesi li ti zaista kazao: „Nek’ pogine moja Nžeri ako je to potrebno za spas naroda?“

Otac odgovori:

– Istina je. – I lice mu pozeleni.

– Onda dođi, kišo, da spasiš ljude! – reče Nžeri.

Jezero se obradova, voda u njemu se diže i okvasi joj noge.

– Majko, – upita Nžeri – je li istina da si kazala: „Nek’ pogine moja Nžeri ako je to potrebno za spas naroda?“

Mati joj odgovori:

– Istina je. – I pokri lice rukama da niko ne gleda njene suze.

– Dođi onda, kišo! Spasi naš narod! – reče Nžeri.

I voda joj se diže do koljena.

(Obračala se Nžeri i djedu, stricu i tetki istim pitanjem. Svaki put bi dobila isti odgovor, a voda u jezeru bi porasla.)

– Zbogom svi! – poviče djevojka. – Nžeri će stradati u jezeru. A ti, kišo, dođi da ne strada cijeli narod!

I voda joj pređe preko glave. A na nebu zagrmje grom i na zemlju se spusti kiša.

Narednog dana dođe u selo jedan mladić. Bio je to vjerenik **predivne** Nžeri. Očajan i nesrećan, on raspali bičem po vodi koja mu je otela vjerenicu.

Starješine mu rekoše:

– Nemoj da udaraš vodu, u njoj spava naša Nžeri.

Tada se sa dna jezera začu djevojčin glas:

– Vjereniče moj! Zar ne bi i ti kazao: „Nek’ pogine moja Nžeri ako je to potrebno za spas drugih ljudi?“

I s bolom u srcu mladić odgovori:

– I ja bih rekao tako.

U tom času otvori se voda u jezeru i iz nje izađe Nžeri. Sad bješe još ljepša nego što je bila prije. Mladić je uze za ruku i odvede u kuću svojih roditelja. Nžeri i mladić su se onda uzeli i niko na svijetu nije bio srećniji od njih.

10. Kojem književnom rodu pripada tekst „Nžeri“?

1 bod

11. A) Zaokruži broj ispred književne vrste kojoj pripada tekst „Nžeri“.

1. anegdota
2. bajka
3. basna
4. pripovijetka

B) Objasni na osnovu čega si to zaključio/zaključila.

2 boda

12. Ko su sporedni likovi u tekstu „Nžeri“? (Nabroj dva.)

1 bod

13. Zaokruži broj ispred tačne tvrdnje.

1. Slijed događaja u tekstu „Nžeri“ iznesen je hronološki.
2. Slijed događaja u tekstu „Nžeri“ iznesen je retrospektivno.

1 bod

14. Koji oblik umjetničkog izražavanja, pored pripovijedanja, autor koristi u datom tekstu?

1 bod

15. Prepiši rečenicu kojom Nžeri objašnjava svoju odluku da prihvati žrtvovanje vlastitog života.

1 bod

16. Zaokruži broj ispred stilske figure koja je upotrijebljena u rečenici: „Jezero se obradova, voda u njemu se diže i okvasi joj noge.“

1. epitet
2. kontrast
3. personifikacija

1 bod

17. A) Nepravni govor iz sljedeće rečenice zamijeni upravnim.
Starješine dođoše Nžerinom ocu i rekoše mu da samo on može spasiti narod.

B) U tekstu su istaknute dvije riječi. Kojoj vrsti promjenljivih riječi pripadaju?

C) Kako se zovu istaknute riječi?

1. antonimi
2. homonimi
3. sinonimi

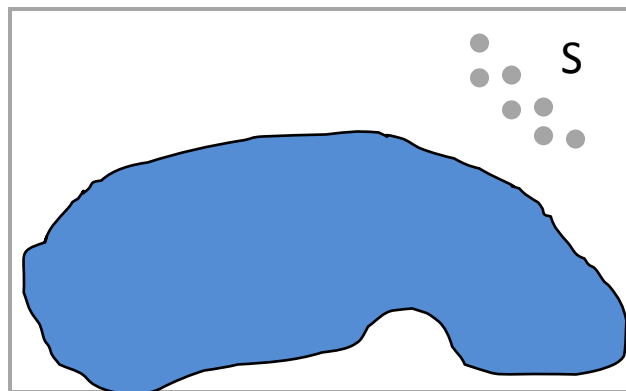
Zaokruži broj ispred tačnog odgovora.

3 boda

18. A) Dramatizuje se tekst „Nžeri“. Zaokruži broj ispred rekvizita koji se upotrebljava u predstavi.

1. bič
2. voda
3. kiša

B) Režiser raspoređuje glumce na sceni. Na dijagramu, režiser označava starješine slovom **S** a vjerenika slovom **V**. Upiši **V** na sljedećoj slici scenske postavke da pokažeš približno gdje se nalazi vjerenik u trenutku kada mu se obraćaju starješine.

2 boda

19. Snima se film Nžeri i režiser je odlučio da pokaže tugu Nžerine majke. Da bi to postigao, kameraman zaustavlja kameru na rukama majke.

Koji je filmski plan primijenio režiser u ovom kadru?

1. američki plan
2. detalj plan
3. krupni plan

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora.

1 bod

20. 1) Primjer zadatka: pisanje neumjetničkog teksta

Napiši službeno obavještenje o obustavljanju saobraćaja koje treba da sadrži sljedeće podatke:

- Direkcija za saobraćaj
- svake noći od 23 do 04 časa
- obilazni put Mareza – Danilovgrad
- zbog izvođenja radova kod mjesta Novo Selo
- učesnici u saobraćaju
- zatvoren magistralni put Podgorica – Nikšić
- od 03. do 14. marta 2013. godine

7. RJEŠENJE TESTA SA SHEMOM ZA OCJENJIVANJE

1.

1. biografiji

1 bod

2.

A) Semjuel Klemens/S. Klemens

1 bod

B) Britak humor, lakoća pripovijedanja i originalan stil nailaze na odličan odziv čitalaca.

1 bod

3.

3. publicističkim

1 bod

4.

A) Učenik je napisao redni broj: 30./30. novembra

1 bod

B) Učenik je sve brojeve napisao razdvojeno i ispravno: hiljadu osamsto trideset pete/
hiljadu osamsto trideset i pete/hiljadu osamsto trideset peta

1 bod

5.

Rod: muški

Broj: jednina

Padež: genitiv

Maksimalan broj bodova: 3 (po bod za svaki tačan odgovor)

6.

2. objekat

1 bod

7.

A) odazvaće/odazvaće se

1 bod

B) bi se ispunio/ispunio bi se

1 bod

8.

Učenik pod A zaokružuje odgovor pod 1, 2 ili 3 i dobija **1 bod** ukoliko je u odgovoru pod B tačno napisao koji je glagolski oblik upotrijebljen. Npr.

- zaokružen odgovor 1 i napisano da je to **glagolski prilog sadašnji**;
- zaokružen odgovor 2 i napisano da je to **prezent**;
- zaokružen odgovor 3 i napisano da je to **perfekat**.

Napomena: U zadatku pod A ne mora biti zaokružen nijedan odgovor, ali je iz odgovora pod B jasno na koju je rečenicu učenik mislio. Npr. Treća rečenica je stilski najuspjelija jer je upotrijebljen perfekat. (*i slični odgovori*)

Ako je zaokružen jedan odgovor u zadatku pod A, ali u odgovoru pod B nije napisao koji je glagolski oblik, učenik **ne dobija bod**.

9.

A) napretka

1 bod

B) iščistiti

1 bod

Napomena: Ne priznaje se ako je učenik napisao glagol sastavljeno, ali nije ispoštovao glasovne alternacije (npr. iščistio, izčistio...) ili ako je riječ napisao rastavljeno, čak i u slučaju da je primijenio znanje o glasovnim alternacijama (npr. iz čistio, is čistio, iš čistio).

10. Epici/Ovaj književni rod je epika/epska poezija

1 bod

11.

A) 2. bajka

1 bod

B) Priznaju se svi odgovori koji ukazuju na fantastično/nestvarno i na srećan kraj (npr. djevojka se utopila pa oživjela; „niko na svijetu nije bio srećniji od njih“ sl.)

1 bod

12.

Učenik treba da napiše **najmanje dva** sporedna lika (priznaje se i ako ih napiše više). Nžerin otac/otac, majka, djed, stric, tetka, vjerenik/mladić, starješine plemena

1 bod

13.

1. Slijed događaja u tekstu „Nžeri“ iznesen je hronološki.
1 bod

14.

dijalog
1 bod

15.

A ti, kišo, dođi da ne strada cijeli narod!
1 bod

16.

3. personifikacija
1 bod

17.

A) Starješine dođoše Nžerinom ocu i rekoše mu: „Samo ti možeš spasiti narod.“
1 bod

B) Pridjevima/To su pridjevi. (i slični odgovori)
1 bod

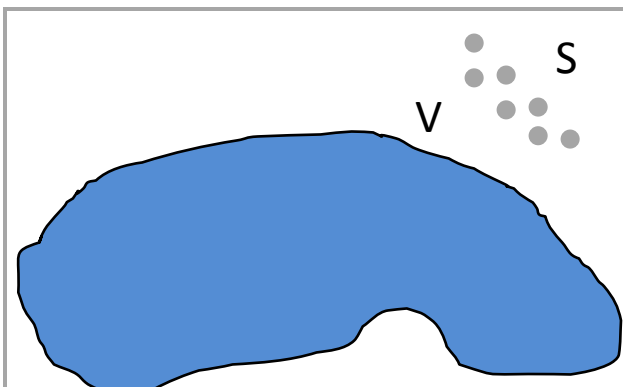
C) 3. sinonimi
1 bod

18.

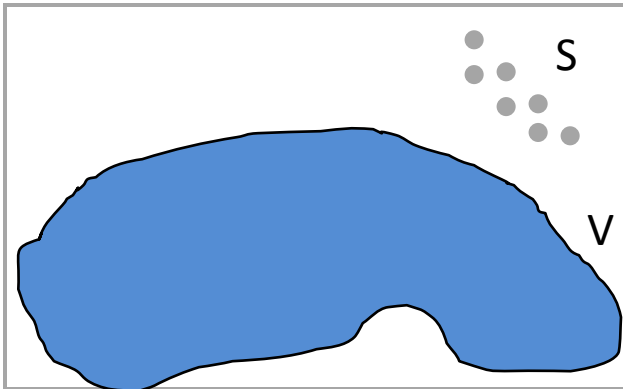
A) 1. bič
1 bod

B) Učenik/učenica dobija **1 bod** ako je pažljivo pročitao/pročitala tekst (*Narednog dana dođe u selo jedan mladić. Bio je to vjerenik predivne Nžeri. Očajan i nesrećan, on raspali bičem **po vodi** koja mu je otela vjericu. **Starješine mu rekoše:***

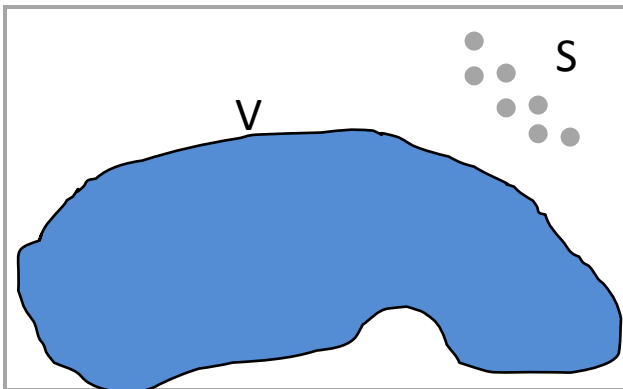
– Nemoj da udaraš vodu, u njoj spava naša Nžeri.) i ako je slovo **V** upisano uz obalu jezera, što bliže starješinama, kako bi vjerenik mogao da čuje obraćanje starješina kada je raspalio bičem po vodi. Pimjer 1:

Primjer 2:

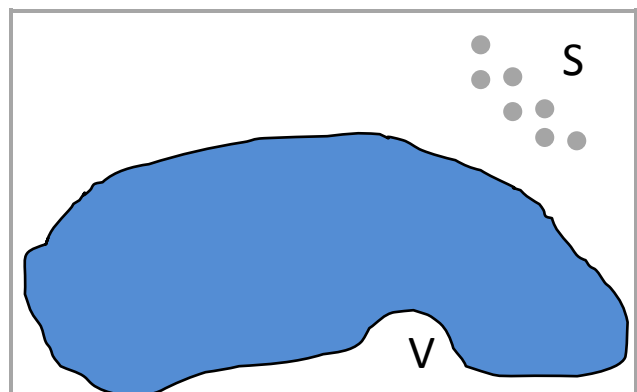
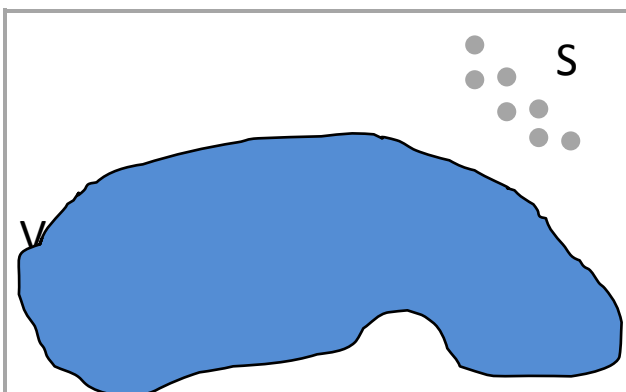
Primjer 3 (i slični tačni primjeri):

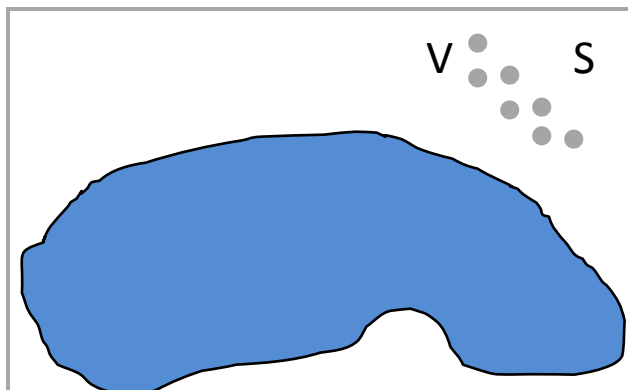
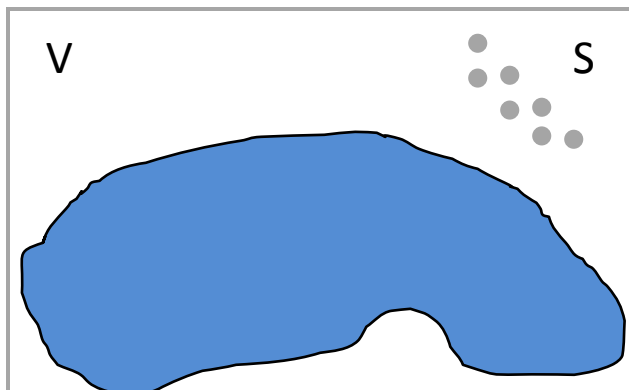

Napomena:

Učenik/učenica **ne dobija bod** ako upiše slovo **V** daleko od starješina, pored starješina ili s druge strane jezera.

Npr.

Takođe, **ne dobija bod** ako napiše rečenicu, odnosno opiše mjesto gdje vjerenik stoji. Npr.: Mladić je stajao na obali jezera blizu starješina i udarao bičem po vodi. (Važno je pažljivo pročitati tekst i prenijeti tačnu informaciju iz jednog oblika u drugi – iz proznog teksta u skicu).

19.

2. detalj plan

1 bod

20.

1) Shema za ocjenjivanje neumjetničkog teksta (obavještenja)

18 bodova

Sadržaj – 8 bodova

Učenik je upotrijebio sljedeće podatke:

- Direkcija za saobraćaj (*1 bod*)
- svake noći od 23 do 04 časa (*1 bod*)
- obilazni put Mreza – Danilovgrad (*1 bod*)
- zbog izvođenja radova kod mjesta Novo Selo (*2 boda*)
- učesnici u saobraćaju (*1 bod*)
- zatvoren magistralni put Podgorica – Nikšić (*1 bod*)
- od 3. do 14. marta 2013. godine (*1 bod*)

ukupno 8 bodova

Napomena: Ukoliko učenik nije upotrijebio više od tri podatka ili nije napisao obavještenje (upotrijebio je podatke, ali je napisao pismo, kraći sastav i slično), ne dobija bodove.

Jezik i grafički oblik teksta – 10 bodova

LEKSIKA	JEZIČKA PRAVILNOST	KOHERENTNOST	GRAFIČKA FORMA TEKSTA
<p>→ jasno i precizno izražavanje, odgovarajući izbor riječi, služben ton, odgovarajući stil 2 boda</p>	<p>→ poštovanje gramatičke norme (pravilna upotreba padeža, glagolskih oblika, kongruencije; misaona zaokruženost rečenice, skladan red riječi u rečenici) 2 boda</p> <p>→ poštovanje pravopisne norme (pravilna upotreba velikog početnog slova i osnovnih znakova interpunkcije, poštovanje pravila o sastavljenom i rastavljenom pisanju riječi, kao i rastavljanju riječi na kraju reda) 2 boda ukupno 4 boda</p>	<p>→ prirodan redosljed navođenja podataka, dobra povezanost na nivou teksta i njegovih djelova 2 boda</p>	<p>→ prilagođavanje ukupne organizacije i grafičke forme teksta njegovoj logičnoj strukturi (jasno razdvaja naslov – obavještenje/obavještenje o obustavljanju saobraćaja, date podatke i onog ko obavještava) 2 boda</p>
LEKSIKA	JEZIČKA PRAVILNOST	KOHERENTNOST	GRAFIČKA FORMA TEKSTA
<p>→ ponavljanje riječi i izraza, dvosmislenost, služben ton, odgovarajući stil 1 bod</p>	<p>→ poštovanje gramatičke norme uz manje greške (greške tipa: <i>u vezi toga, s obzirom da, semantičko miješanje prijedloga zbog i radi...</i>) 1 bod</p> <p>→ poštovanje pravopisne norme uz manje greške (manje interpunkcijske greške: zarez uz vokativ, apoziciju, umetnutu rečenicu, kao i kod rečenica u inverziji, poštovanje pravila o sastavljenom i rastavljenom pisanju riječi, kao i rastavljanju riječi na kraju reda) 1 bod ukupno 2 boda</p>	<p>→ prirodan redosljed navođenja podataka, uz povremenu nepovezanost teksta i njegovih djelova 1 bod</p>	<p>→ prilagođavanje ukupne organizacije i grafičke forme teksta njegovoj logičnoj strukturi (jasno razdvaja naslov (obavještenje/obavještenje o obustavljanju saobraćaja), ne razdvaja date podatke od onog ko obavještava ili ne ističe naslov, a razdvaja date podatke od onog ko obavještava) 1 bod</p>

2) Shema za ocjenjivanje sastava
Ukupno 18 bodova

Sadržaj – 8 bodova

Učenik je:

- napisao da se radi o eksterijeru/sobi nekog dvorca/muzeja
- uočio portrete (njihov broj) u zlatnim/pozlaćenim/žutim ramovima/okvirima
- uočio raskošni luster
- uočio žute tapete na zidu/žutu boju zida
- opisao stolice – broj, boju, oblik – dominantan naslon
- primijetio velike vaze pored vrata
- primijetio sto i vazu na stolu
- uočio tepih
- opisao dominantne boje u prostoriji

Za 9/8 elemenata – **6 bodova**

Za 7/6 elemenata – **5 bodova**

Za 5 elemenata – **4 boda**

Za 4 elementa – **3 boda**

Za manje od 4 elementa – **0 bodova**

Za naslov koji odgovara sadržaju sastava – **2 boda.**

Jezik i grafički oblik teksta – 10 bodova

LESIKA	JEZIČKA PRAVLINOST	KOHERENTNOST	GRAFIČKA FORMA TEKSTA
<p>→ jasno i precizno izražavanje, odgovarajući izbor riječi, korišćenje slikovitih, neuobičajenih metafora, poređenja, personifikacija...</p> <p>2 boda</p>	<p>→ poštovanje gramatičke norme (pravilna upotreba padeža, glagolskih oblika, kongruencije; misaona zaokruženost rečenice, skladan red riječi u rečenici)</p> <p>2 boda</p> <p>→ poštovanje pravopisne norme (pravilna upotreba velikog početnog slova, negacije uz glagole i pridjeve, primjena znanja o glasovnim alternacijama i znakovima interpunkcije, poštovanje pravila o sastavljenom i rastavljenom pisanju riječi, kao i rastavljanju riječi na kraju reda...)</p> <p>2 boda ukupno 4 boda</p>	<p>→ dobra povezanost na nivou teksta i pasusa</p> <p>2 boda</p>	<p>→ prilagođavanje ukupne organizacije i grafičke forme teksta njegovoj logičnoj strukturi (jasno razdvaja uvod, razradu, zaključak; unutar razrade odvaja pasuse)</p> <p>2 boda</p>
<p>→ ponavljanje riječi i izraza, dvosmislenost, služben ton, odgovarajući stil</p> <p>1 bod</p>	<p>→ poštovanje gramatičke norme uz manje greške (greške tipa: <i>u vezi toga, s obzirom da, semantičko miješanje prijedloga zbog i radi...</i>)</p> <p>1 bod</p> <p>→ poštovanje pravopisne norme uz manje greške (manje interpunkcijske greške: zarez uz vokativ, apoziciju, umetnutu rečenicu, kao i kod rečenica u inverziji, poštovanje pravila o sastavljenom i rastavljenom pisanju riječi, kao i rastavljanju riječi na kraju reda...)</p> <p>1 bod ukupno 2 boda</p>	<p>→ dobra povezanost na nivou teksta uz povremenu nepovezanost na nivou pasusa</p> <p>1 bod</p>	<p>→ jasno razdvaja uvod, razradu, zaključak, ali ne odvaja pasuse unutar razrade</p> <p>1 bod</p>

8. LITERATURA

Udžbenici za VII, VIII i IX razred osnovne škole za predmet Crnogorski – srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost.